

НАРАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ „КРИНИЧАРА” М. ДОЧИНЦЯ: ПОВЧАННЯ ЧЕРЕЗ РОЗПОВІДЬ

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Випуск 1 (29). Васьків М. Наративні особливості „Криничара” М.Дочинця: повчання через розповідь; 13 стор.; кількість бібліографічних джерел – 5; мова – українська.

Анотація. У статті йдеться про наративну стратегію роману Мирослава Дочинця «Криничар», яка полягає в особливій формі самоінтерпретації – підсумуванні окремих епізодів, романних подій афоризмами, сентенціями, мудрими настановами. В такий спосіб автор кодує у тексті погляди на історію і ментальність закарпатського етносу, релігійні, національні, культурологічні тощо переконання. Важлива роль відводиться ролі грошей у бутті людини та вмілому, розумному поводженні з ними.

Ключові слова: інтерпретація, зображення «за дотичною», концентр, етнос, буття, гроші.

У 1920-і роки прихильники теорії сюжетності наполягали на тому, що епічний твір повинен уникати описовості, публіцистичності й тільки через чітко розроблений сюжет доводити до читача описи, суспільні, етичні, естетичні тощо твердження, тобто робити це опосередковано, «за дотичною». Зрештою, такі наративні стратегії відстоювали (чи вважали їх іманентними для епосу) багато визначних літературознавців і філософів минулого й сучасності. Х. Ортега-і-Гасет визнає, що зосередитися виключно на відтворенні світу персонажів, без будь-якої зовнішньої дії та зв'язку між ними, романіст не може. На підтвердження цього він звертається до творчості Пруста, де подієва динаміка повністю «вичавлена» з роману. Тому цей роман «стає вкрай розпливчастим, ефірним, не показує конкретної дії, властивої цьому жанру. Ми помічаємо, що йому бракує кистяка, твердої й пружної основи, не менш необхідних романові, як шпичі – парасолі» [5, с. 289]. Отже, романові необхідний певний мінімум дії, щоб не розпалася його внутрішня структура, цей мінімум дії є ниткою, що в'яже воєдино всю тканину твору. Необхідний він ще й тому, що, як зауважує іспанець, романіст не може відтворювати внутрішні стани персонажа прямо, в лоб, а робить це за дотичною. Нас, уважає він, не переконують заяви про те, що «Педро був похмурий», а ми повинні самі з зображеного дійти до переконання про похмурість чи веселість того чи іншого персонажа.

Про це зображення за дотичною вів мову і М. Йогансен, який у 1928 році вимагав від роману динаміки, напруженої інтриги, тому він не визнавав романістики і прози загалом І. Тургенєва, І. Гончарова та І. Нечуя-Левицького, вважаючи, що їх творчість – це тільки вміле вправлення у мові, чудове володіння нею, живописання, але не справжнє повістярство, бо за мовою не видно людини, її світу. А художня проза якраз існує для того, щоб відтворювати світ людських учинків. Тому в українській і російській літературах

XIX ст. немає справжніх романів, бо їх автори так і не усвідомили, що таке структурна мотивація. «В одному романі Діккенса більше сюжетної розробки, ніж в усіх творах Тургенєва, Гончарова, Григоровича, Писемського і ще десятка “меншої братії”».

Але так само в новій, революційній, російській літературі. Всі великі речі – хроніки!

Звичайна річ, хроніка – теж література. Примітивна, але література» [4, с. 419].

Для прикладу він за дотичною відтворює красу Слобожанщини у «Подорожі ученого доктора Леонардо...». Майк Йогансен ставив перед собою завдання відтворити красу українського степу і Слобожанщини, але він навмисне не вдається до пейзажних описів. Український письменник продовжує настанову ще Г.Е. Лессінга («Лаокоон») про те, що література навіть опис повинна давати через дію. Тому увагу читача у романі Йогансена повністю захоплюють сюжетні перипетії, а неповторність української природи відтворюється ніби побіжно, але чудово сприймається читачем.

На такій особливості романістики наголошував через три десятиліття і Х. фон Додерер, вказуючи на «задушену есеїзмом дію у Музіля» чи «грандіозну динаміку нудьги у Марселя Пруста». «Завдання, яке стоїть сьогодні перед романом, полягає [...] в тому, щоб знову завоювати зовнішній світ, у ньому, як відомо, діють, ще й як [...] Якщо ж друга дійсність лише сусидить з нами, як певне іманентне царство, тоді письменник перебуває у відчайдушному стані» [2, с. 383-384].

Ще через десять років до такого ж переконання, уже зовсім із інших методологічних позицій – структуралістських і постструктуралістських, прийде і Р. Барт, стверджуючи, що романіст зображує нібито певні сюжетні перипетії, але істинним об'єктом відтворення у романі є ті речі, про які не говориться прямо: «Сервантес і Пруст [...] маючи перед очима модель писаного тексту [...] тобто письмо як таке, і не зосереджуючись у той же час на тій історії, котра безпосередньо постає перед читачем, вони зможуть попутно створити цілий світ – і притому самий що не є реальний [...]

непряме слово розкладає сам процес денотації, зміщує співвідношення центру і периферії, і змушує «річ» постійно вислизати від позначуючого відбитку мови [...] непряме слово (тобто побічне зображення світу) надає розповіді багатоплановості, а кожне однозначне твердження перетворює у стереографічне» [1, с. 141].

Отже, пряме зображення «історії», яке «попутно» створює цілі світи, і ці світи не менш важливі за «історію». Схематично, спрощено читач (у тому числі критик і літературознавець) зводить створене «попутно» до окремих думок, тверджень, тез, висновків, які в сукупності називаємо ідейним змістом, інтерпретацією твору крізь призму різноманітних дискурсів тощо. Художня досконалість твору залежить від того, наскільки автор у тексті уникає прямого, однозначного самотлумачення власного тексту і створює ілюзію, що він переповідає «історію». Читач повинен докласти значну кількість естетичних зусиль і знань, умінь, щоби відчитати приховані смисли.

Особливістю творів Мирослава Дочинця є те, що вони переповнені відвертими повчаннями, сентенціями, висновками. Але ж повчання можна зібрати воедино у книгу афоризмів, крилатих висловів чи публіцистично-дидактичних текстів. Отже, є якість причини для афористичності прози М. Дочинця, чи це просто авторське невміння творити «за дотичною»?

По-перше, доречно припустити, що це специфіка ідіостилю письменника, головними героями творів якого є люди мудрі, досвідчені, з насиченою біографією. Відтворення їх багатого досвіду потребує певного узагальнення, висновків, як читачеві («слухачеві») біографічних перипетій Дочинцевих героїв) учитися на чужих помилках і мудрішати на чужому досвіді.

Друга причина видається суттєвішою. Цією причиною є сучасний читач, його рівень готовності інтерпретувати, «розкодовувати» естетичний шифр тексту. Доводиться констатувати, що він в останні десятиліття суттєво впав (в Україні та світі), крім того, через інкорпорованість у повсякденну суєту існування значна частина читачів не має бажання докладати зусилля і витратити час на осмислення «складного» тексту, котрий може дати тільки естетичну насолоду, без конкретної раціональної користі, прямих порад щодо взаємин із іншими людьми тощо. Якщо читач не йде до автора, то автор іде до читача. Один із варіантів такого руху до читача – підказати йому напрям інтерпретації, можливості отримання безпосередньої користі для повсякденного існування і буття у світі людей.

Що ми і спостерігаємо у романах М. Дочинця. Опосередковано про орієнтацію насамперед на читача, на довірливе спілкування з ним без глибоких текстових «загадок» указує сам письменник: *«Пиши так, наче розмовляєш із найближчою людиною»* [3, с. 27]. Так само пись-

менник заявляє про повчальний характер книги, літератури, зерна мудрості, «хосен» з якої треба вибирати з рядків і з-поміж рядків. «Книга, синашу, – це більше, ніж книга. Бо коли читаєш добру книгу, вона ніби тебе зчитує, входить у серце живильним елеєм, кріпить дух і просвітлює мозок. Таких книг мені немало перейшло через руки. З них я пив мудрість, з них вибирав і крихти хронопису нашого народу» [3, с. 265]. «Чимало міг би я переповісти, багато чого витягти на обзир з-під пороку літ. Але який з того хосен? Много говорити – мало слухати. У нас тут кажуть: говори коротко, але густо. От і просію через густе сито задавнені свої приклучки» [3, с. 265]. Найважливішу ж думку щодо твору і нарративної стратегії автор виносить на останню сторінку палітурки – якщо не твір, то хоча б її прочитає кожен: «Зчитуючи попасом мої душевні повірвання, мої життєві зарубки, дійдеш і до головного. Я відкрию тобі секрет, як здобути те, чого домагаються всі, – Багатство. Я відкрию тобі принаду двох головних свобод – звільнення від страху і від злиднів. Бо лише ці дві свободи владні привести до того, що керує світом і людьми. Ось писемний діярюш про мій світ – хиткий острівець у морі часу [...]» (Це думки головного персонажа, який, очевидно, є авторським alter ego). Та не можна сказати, що закарпатський письменник у цьому був абсолютним новатором.

Адже такими нарративними особливостями характеризуються ще біблійні притчі та й тексти усіх священних писань загалом. Так творився значний масив середньовічної літератури. Окремо варто згадати близький до параболи жанр байки від моменту зародження до сьогодення, дитячу літературу на зразок «Двох цапків» чи «Двох кізок» тощо. Декларативною алегоричністю відзначаються ті чи інші тексти навіть у періоди високого рівня «зашифрованості» літератури (згадаймо «Євшан-зілля» М. Вороного). Свідомою настановою така алегоричність стає у творах Пабло Коельйо (спорідненість із ним особливо відчутна у текстах М. Дочинця) уже не тільки як вияв ідіостилю, але і як рух назустріч до не дуже вибагливого читача для донесення до нього простих чи, у крайньому разі, не дуже складних буттєво-філософських істин у сприйнятній формі.

Такі прості чи нескладні істини, проте, не обов'язково є банальними, у чому переконують романи Мирослава Дочинця, зокрема «Криничар». Часто у тексті письменник виокремлює найважливіші серед них курсивом, а ще розкидано їх чимало у «звичайному» оформленні. Проте всі вони подаються не в філософських розмислах, а у «прийнятній» формі «історій», як гіркі пігулки у приємній на смак оболонці. Тобто через розказування «історій». Через це роман приваблює різного за рівнем підготовки читача. Невибгливого привертає до себе сповнений перипетіями цікавий сам собою сюжет, підготовленішого – сентенції,

висновки, які формулюються на основі зазначених перипетій, ще вибагливішого – співвіднесення внутрішнього романного часу, XVIII століття, з проблемами сучасності чи й метафізичними міркуваннями про вічні істини, найвибагливішого – вміння у «привабливій» формі подавати вагомі думки і тези, творити одночасно інтелектуально-філософський і авантюрно-пригодницький роман. У романі є не тільки «шпиці парасолі», які вважав необхідним романним мінімумом Х. Ортега-і-Гасет, є суцільна вибаглива сітка подієвої оповіді, з якої «органічно» зростають афоризми і сентенції.

Ці афоризми і сентенції є різними за походженням: власне авторські (найчастіше вкладаються в уста персонажів), фольклорні, баблійні (чи з інших священних писань, наприклад, Корану), авторства античних мудреців чи філософів, богословів, визначних постатей пізніших часів. Інколи, вкрай нечасто, вказується авторство тієї чи іншої сентенції (фраза Піфагора «Безсмертя людини в двох благах – шукати правду і творити добро» [3, с. 191]), належність інших – біблійних чи з Корану, наприклад, – легко відчитується. Ще для інших відчитати автора дещо складніше, але можливо; інколи це дає несподівані результати. Для зразка можна навести фразу «найбільша сила – це сила віри; і найбільша краса – це краса вірності» [3, с. 232], друга частина якої перегукується з хрестоматійними міркуваннями про красу вірності у «Прапороносцях» О. Гончара.

Ще для значної кількості афоризмів і мудрих висловів-висновків чітко визначити авторство складно. Та й не доконечно потрібно, бо абсолютна більшість із них постає органічним продовженням і підсумуванням особистого досвіду головного героя Овферія чи інших персонажів, наприклад, прийомного Овферієвого сина Йванка, його вчителя, ченця Симеона-Симка, художника Жиги, китайця Ліня, турка мулли Шібаба, намісника псарів Лойка та інших. Для такої органічності та всебічності життєвих настанов автор проводить головного героя через ґрунтовне освоєння кількох ремесел. Овферій (Ферко, Федір, пан Кутьо, Криничар) стає вправним гончарем (горничарем), оволодіває мистецтвом виготовлення пензлів, фарб, лаків, ґрунтовки полотен і накладання барв. Також він кохався у садівництві («Ніщо так не пахне чоловіку, як сад, посаджений ним власноручно» [3, с. 116]), оволодіває фахом копача криниць (через що і отримав імення Криничара), стає гірничих справ майстром, військовиком, фортифікатором, водогінником, гідрологом, мостобудівником тощо. Кожне ремесло має величезну кількість великих і малих секретів, їх осягнення стає осягненням досконалості та складності природних і суспільних таємниць. Стати фаховим майстром, переконує твір, може тільки наполеглива, небайдужа і творча людина. Процес перетворення у

майстра тієї чи іншої справи супроводжується належним перетворенням набутого досвіду в перлини мудрості.

Спостерігаємо цікаве явище: автор здобутки світового і власного досвіду в формі узагальнень, ідіом, крилатих висловів переводить на мову епічного твору, розкриває через подієву канву; читачі, сприймаючи сюжетні перипетії, приходять до осягнення важливих для автора афоризмів, думок, міркувань, якими він уважав за доконечне поділитися з реципієнтами.

Умовно авторські сентенції можна об'єднати за кількома концентрами, але споріднені фрази були розсіяні по всьому тексту роману. Важливість кожного з концентрів визначає кожен читач для себе окремо. Важливо також те, що події відбуваються в Мукачеві, Україні, Туреччині, Єгипті, на Аравійському півострові у XVIII ст., але вони також позначені або позачасовою метафізичністю, або загостреною актуальністю, що є іманентною рисою історичного роману. До таких чи не найактуальніших проблем належить питання кореляції Закарпаття (Підкарпатської Русинії) та України. Здавалось би, Криничар (а з ним і автор) синтезує полярні позиції: 1) закарпатські русини – окрема нація і 2) закарпатські русини нічим не відрізняються від українців. Насправді він скоріше не сприймає жодної з них.

Про рідний край і земляків минулого й сучасності, з перспективою на майбутнє, Криничар і автор постійно ведуть мову з безмірною любов'ю. Вони не приховують недоліків співвітчизників, але дають їм пояснення і вірять у торжество їх незаперечних доблестей. «Ми, підкарпатяни, прозвані угринськими руснаками, завжди будемо маленькою часточкою цього великого світу. Та коли чогось досягає малий народ своїми малими способами, то це має безмірну моральну цінність, як той удовиний гріш. Ми нічим не гірші від котрогось іншого народу в світі, а в дечому й ліпші. Нічого, що ми – малий народ. Це має і свої переваги: можемо ліпше пізнати одне одного, жити тісніше, можемо ліпше чути дома. Та дуже важить, щоби малий народ між великими не лишався позаду і вносив свою частку до діла високої людяності. Ми теж хочемо дзвонити в дзвони світу»; «Якби мене спитали, що є твоя земля, Підкарпатська Русинія, в чому її коренева ознака? – я б відповів: “Бачите вишиваний рукав моєї сорочки? Чорне – то земля, зелене – дерево, синє – вода, черлене – вино. А біле – то співанка. Бо русинська пісня весь білий світ бере в обійми. Наша душа через неї говорить, журиться й тішиться”»; «[...] заліз червак у хрін і гадає, що то його дім. Це про нас, русинських трударів»; «Дивно, що такий темний люд складає такі гарні пісні. Й нічого за це не має»; «Наш народ, синашу. М'якодушний, малокровний, терпеливий, притлумлений безпросвітком, мордований тяжкою працею, прислужливий чужинцям, покірний судьбі, пану й Богові. Може, за цей хрест, за недолю й

дав йому Господь таку красну землю, таку милу бесіду [...] *Народність – не те, що вона думає про себе в часі, а те, що Бог про неї думає у вічності*» [3, с. 52, 145, 173, 189, 255].

«До всіх дужчих ми в покорі призвичаювалися, при цьому запозичали від них хосенне, проте свого держалися твердо. Тому нас не нищили, а лишень визискували. Це, видати, й порятувало нас, зберегло як спільноту, як народ. Здавлена горами й прибіднена малоземеллям вдача допомогла нам уберегтися. Біда пудом входить – золотником виходить. Це гейби про нас мовлено» [3, с. 270]. Ця фраза підсумовує минуле і сучасність Закарпаття, стверджує незнищенність його народу.

З усього бачимо, що письменник постійно акцентує увагу на неповторності краю, на його особливій ролі у світовій історії. Навіть доба переселення народів набуває у романі закарпатського виміру: саме з цього регіону – стверджує автор устами ченця Симеона, спираючись на окремі історичні джерела (не беззаперечні), – почалося переміщення племен на схід, аж до берегів Тихого океану і на Японські острови, і тільки після цього прийшли на береги Тиси і Латориці народи «мандрівники». Але окремішності своїх земляків, котрі зуміли перетравити або перетривати усіх зайд, роман не абсолютизує. Навпаки, попри неповторність русинської історії, неповторність ментальності й культури, автор наголошує на генетичній спорідненості закарпатців з українцями («[...] аж до Дніпрових берегів, де живуть наші кровні брати русичі-українці» [3, с. 256]). Генетична єдність поширюється на ментальну, культурну, історичну: «Ми, русини з Угрії, одного з ними (козаками, українцями. – М.В.) кореня, це вчувається і в бесіді, і в душевному строї. Лишень ми більш заглушені, зацьковані владним чужинцем» [3, с. 270]. Отже, русини – частина українства, але особлива, неповторна частина. Ця теза поєднується у романі з думкою, що всі народи рівноправні, варті поваги, у них треба вміти перебирати найкращі риси і здобутки, навіть якщо це були споконвічні вороги (наприклад, турки).

Можна наводити чимало цитат, які концентруються навколо проблем внутрішньої свободи людини, пошуку себе і відповідної, «сродної» праці. Власне про працю, яка приносить радість, дає засоби для існування, розкриває творчий потенціал людини, єднає її з іншими людьми, постійно йдеться на сторінках роману «Криничар». А ще про прагнення і потребу жити за Божими заповідями, про споконвічний потяг до знань, пошуку правди, пізнання істини, про безмірну силу книги, про мандри як неминучу форму осягнення буття (фраза «Дурний, хто сидить дома» повторюється двічі у романі [3, с. 250, 298]). Або як актуально звучить зараз звернення Криничара до міщан Мукачеве XVIII ст.: «Ви – сіль людності, хребет цього города, який годуєте, вбираєте й облаштовуєте [...] Таким, як ви, держава мала б у

пояс кланятися й за пазухою носити. Але хіба вам потрібно це? Вам би працювати спокійно, без здирства, і мати добрий заробок» [3, с. 310]. Чим не слово на захист малого і середнього підприємництва від зазіхань теперішньої влади? І на захист підприємництва як рушійної суспільної сили в усі часи?

У зв'язку з цим варто особливу увагу звернути на той концентр, який найчастіше всі сором'язливо оминають, – на гроші. Одні мовчать, бо не хочуть привертати увагу до своїх великих статків та того, яким шляхом їх набули. Інші їх не мають і не вміють набути, тому на захист виставляють твердження, що не у грошах щастя. На важливості фінансового аспекту в житті людини М. Дочинець звертає увагу вже в епіграфі до роману «Криничар»: «Івану Дочинцю, який відкрив мені світло книги. Емілії Дочинець, яка відкрила вагу грошей» [3, с. 1]. У тексті роману ця теза розгортається: «Гроші вигадали мудрі для мудрих, дбайливі – для дбайливих. І вклали в них повноту розмислу [...] вона (монета. – М.В.) кругла – як земля, блискуча – як сонце, працююча – як колесо, дзвінка – як зернина, холодна – як вода. Скільки всього ввібрала в себе і скільки віддає людям. Чи є щось інше, що так вірно й невтомно їм служить?!» [3, с. 132]. Акцентується на тому, що без грошей буття неможливе, але даються настанови, як не стати рабом цієї субстанції.

Кошти роблять людину вільною для вибору шляху й будь-якої діяльності. «Просвітники, попи й пропийдухи будуть тобі казати, що гроші не головне. Так, не головне, бо вони стоять попереду головного» [3, с. 132]. Не обов'язково набувати майно, впевненою і вільною людиною робить уже сама присутність грошей, **можливість** набувати необхідне для життя і навіть трохи більше. «Чоловік з грошима – інший чоловік. Його впізнають серед сіроми, навіть якщо він нічого не купує» [3, с. 132]. Людина, яка грошей не має, якою би розумною чи обдарованою не здавалася, не відбувається як Людина: «Чоловік без копійки за душею – пустий, як порхавка, і така ж пуста його планида» [3, с. 131]. Тому даються поради і настанови, як гроші заробляти, берегти і витратити, кошти повинні постійно перебувати у контрольованому русі. «Є міра в розумного чоловіка, але немає міри в грошей ... зі світу до тебе гроші приходять і в світ вертаються ... І ти не смієш порушити цього закону, не смієш перегатити золотий потік. А ще – мусиш бути пильним і стійким, аби не втопитися в ньому» [3, с. 132]. «Гроші треба жадати! Треба знати, скільки ти хочеш, і підігрівати силу й міру жадання. Заробляй завтра більше, ніж нині, а позавтра ще більше! Борги свої віддавай якомога скоріше. Не купиш те, за що не можеш заплатити. Навчися свої пожадання ладити зі своїми потребами, а ті – співміряти із заробітком» [3, с. 135-137], і далі на кілька сторінок викладаються мудрі поради, глибоко засво-

ївши які, кожна людина може зробити себе фінансово незалежною.

Письменник, через важливість проблем, ще раз повертається до настанов і вимог щодо розумного поведіння з грішми [3, с. 214-219]. Розпочинається цей ряд сентенцій філософським засновком і поясненням подальших порад: «*Гроші – суть енергія, що дає людині можливість*» [3, с. 214]. Важливість цієї енергії настільки велика, що її оволодіння і спрямування є одним із найважливіших чинників людського буття: «*[...] не ми сіємо благодать, Господь її сіє нашими руками. І гроші, мабуть, теж. І доки ми це робимо, доти руки нам служать*» [3, с. 139]. Криничар, авторсь-

ке alter ego, не впадає в жадобу наживи, але і далекий від фарисейського замовчування влади і сили грошовитого чоловіка. Відмінність його від інших дуже багатих людей у тому, що він їх спрямовує не тільки на власне благо, але і на благо співвітчизників, співмешканців Мукачеве, Закарпаття, України.

У романі викладається історія життя однієї людини, але насправді це виклад минулого і сучасності цілого етносу. Це творення перспектив майбутнього Закарпаття й України. Найважливіше – це програмування органічного людського буття, розумного облаштування державного і загальнолюдського співіснування.

Література

1. Барт Р. Драма, поема, роман / Ролан Барт // Называть вещи своими именами: Программные выступления мастеров западноевропейской литературы XX века. – М. : Прогресс, 1986. – С. 133-151.
2. Додерер фон Х. Основы и функции романа / Хаймито фон Додерер // Называть вещи своими именами: Программные выступления мастеров западноевропейской литературы XX века. – М. : Прогресс, 1986. – С. 382-391.
3. Дочинець М. Криничар: діяріюш найбагатшого чоловіка Мукачівської домінії : роман / Мирослав Дочинець. – Мукачево : Карпатська вежа, 2012. – 331 с.
4. Йогансен М. Як будується оповідання : аналіз прозових зразків // Вибрані твори / Майк Йогансен. – К. : Смолоскип, 2001. – С. 361-475.
5. Ортега-і-Гасет Х. Думки про роман / Хосе Ортега-і-Гасет // Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. – К. : Основи, 1994. – С. 273-305.

Николай Васькив

НАРРАТИВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ «КРИНИЧАРА» М. ДОЧИНЦА: ПОУЧЕНИЕ ЧЕРЕЗ РАССКАЗЫВАНИЕ

Аннотация. В статье идет речь о нарративной стратегии романа Мирослава Дочинца «Криничар», которая заключается в особой форме самоинтерпретации – подытоживание отдельных эпизодов, романских событий афоризмами, сентенциями, умными поучениями. В такой способ автор кодирует в текст взгляды на историю и ментальность закарпатского этноса, религиозные, национальные, культурологические и т.д. убеждения. Важная роль отводится роли денег в бытии человека и умелому, разумному обращению с ними.

Ключевые слова: интерпретация, изображение «по косвенной», концентр, этнос, бытие, деньги.

Vas'kiv Mykola

NARRATIVE FEATURES OF «KRYNYCHAR» BY M. DOCHYNETS: TEACHING THROUGH STORYTELLING

Summary. The article deals with the narrative strategy of the novel by Myroslav Dochynets «Krynychar», which is in the special form of self-interpretation – summing up of the individual episodes, novel events aphorisms, maxims, wise teachings. In this way the author has encoded in the text the looks on the history and mentality of the Carpathian ethnic, religious, national, cultural, etc. beliefs. The main role to play is the role of money in human being and prudent use of them.

Key words: interpretation, the image «on indirect», concenter, ethnicity, being, money.

Стаття надійшла до редакції 27.03.2013 р.

Васьків Микола Степанович – доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури, компаративістики та соціальних комунікацій Київського університету імені Бориса Грінченка.